

Я. В. Кудря

Економічні резерви управління ефективністю розвитку промислових корпорацій регіону

Успішність промислових корпорацій регіону забезпечується використанням економічних резервів управління ефективністю корпоративного розвитку. Метою статті є структурно-функціональна оптимізація внутрішньофірмових економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій на прикладі Західного регіону інструментами економіко-математичного моделювання коштом дебіторської заборгованості за промислову продукцію. Унаслідок використання загальних і спеціальних методів наукового дослідження запропоновано систему економічних показників оптимізації дебіторської заборгованості промислових корпорацій регіону. Визначено статистичні зв'язки між показниками оптимізації економічних механізмів управління обіговими активами промислових корпорацій регіону і дебіторської заборгованості за промислову продукцію. Сформульовано і запропоновано критерії оптимізації механізмів управління обіговими засобами промислових корпорацій регіону. Наведено формалізовану процедуру оптимізації дебіторської заборгованості за промислову продукцію. Цей економічний резерв управління ефективністю розвитку промислових корпорацій регіону забезпечує збільшення рівня корпоративного прибутку за рахунок маржі від реінвестування мобілізованої частки дебіторської заборгованості за промислову продукцію і неотриманим операційним у результаті використання корпоративних цінових дисконтів на продукцію.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, економічні резерви, корпорація, ефективність, обіговий капітал, оптимізація, промисловість, регіон, розвиток.

Еволюція бізнесу, промислової діяльності і світової економіки впливає на ефективність діяльності промислових корпорацій, їхнього розвитку. Динамічність економічних умов і мінливість середовища діяльності промислових корпорацій обумовлює пошуки промисловими корпораціями джерел інноваційності. Одним з джерел на мезорівні є застосування доступних економічних резервів управління ефективністю розвитку промислових корпорацій.

Джерела прогресу і економічні резерви управління ефективністю розвитку корпорацій, зокрема на рівні промисловості та регіонів, досліджували О. Алімов, Е. Альтман, О. Амоша, А. Асаул, В. Базилевич, У. Баффет, О. Білорус, І. Бланк, Б. Буркинський, В. Вишневський, М. Войнаренко, В. Геєць, А. Гриценко, А. Даниленко, Б. Данилишин, М. Зверяков, С. Іщук, М. Кизим, О. Кузьмін, Ю. Лисенко, В. Мамутов, І. Манцуров, В. Павлов, С. Пирожков, Г. Чумаченко, А. Чухно, Л. Шинкарук та ін. хні прикладні, теоретичні і фундаментальні розробки у сферах ідентифікації, систематизації, використання різнопланових інновацій та економічних резервів управління ефективністю розвитку промислових корпорацій є важливими, цінними і вагомими, у т. ч. для мезорівня. При цьому проблематика оптимізації економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій регіону коштом дебіторської заборгованості за промислову продукцію, як економічного резерву менеджменту ефективності розвитку корпорацій, цілком не розв'язана, наприклад, у [1-7; 11].

Метою статті є структурно-функціональна оптимізація внутрішньофірмових економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій Західного регіону, зокрема інструментарію і технології менеджменту, засобами економіко-математичного моделювання за рахунок дебіторської заборгованості з врахуванням факторів ефективності розвитку корпорацій областей.

Промислова корпорація є формою акціонерної компанії. Вона ґрунтується на консолідації капіталів учасників корпоративних відносин і незалежна. Об'єднання капіталів у акціонерний (корпоративний) і набуття статусу юридичної особи під час заснування обмежує відповідальність учасників. Щобільше, корпорації притаманні такі ознаки: вільний трансфер майнових прав учасників у межах чинного правового поля; використання колегіального менеджменту; побудова і застосування специфічних структур управління; формування та модернізація

систем управління корпорацією (корпоративного менеджменту); прийняття управлінських рішень з врахуванням часток власників у капіталі тощо. Озброєння властивостями надає конкурентні переваги у досягненні ефекту синергізму від кооперації учасників під час діяльності корпорації.

Теперішні фінансове становище корпорацій у багатьох видах економічної діяльності на національних теренах, у т. ч. промисловості, загалом незадовільні. Аналогічною до попереднього випадку є ситуація з поточним фінансовим станом промислових корпорацій у промисловості Західного регіону. Так, відповідно до даних аналітичного огляду [10], частка збиткових промислових корпорацій після зменшення впродовж 2011-2014 рр. у січні-червні 2015 р. зросла не тільки в Україні (на 5,9%), але і у Західному регіоні, а надто в Рівненській (11%) та Івано-Франківській (9,4%) обл. Винятком є лише Закарпатська обл., в якій значення показника у 2015 р. зменшилось на 5,7%.

З 2014 р. фінансовий результат до оподаткування у промисловості України є від'ємним. У Закарпатській, Івано-Франківській, Рівненській і Тернопільській обл. цей негативний процес розпочався ще раніше. Водночас діяльність промислових корпорацій Чернівецької обл. після отримання збиткового фінансового результату до оподаткування у 2014 р. була прибутковою в 2015 р.

Одним з показників оцінювання поточного фінансового стану промислових корпорацій регіону є рентабельність операційної діяльності. Його рівень визначає перспективи діяльності і подальшого корпоративного розвитку. Відтак позитивом є зростання значень фактично в усіх видах промислової діяльності на рівні України. Щодо регіону, то найвищі значення характерні для промислових корпорацій Волинської обл. В Івано-Франківській, Рівненській і Тернопільській обл. сформувався тенденція до подальшого зниження значень.

У Львівській обл. частка збиткових промислових корпорацій становила 36,3% в 2014 р. х найбільше було у містах Червоноград (41%), Трускавець (38%), Дрогобич (37,4%) і Львові (37%) тощо [9, с. 10].

Діяльність промислових корпорацій Львівської обл. за станом на 01.01.2015 р. зазнала найбільшого збиткового фінансового результату до оподаткування щодо інших видів економічної діяльності. Сума їхніх збитків становила у 3518,8 млн грн проти 904,3 млн грн прибутків промислових корпорацій в 2013 р. [9, с. 8]. Рівень показника рентабельності операційної діяльності промислових корпорацій області зменшився з 3,8% у 2013 р. до 1,5% в 2014 р. [9, с. 9].

Аналіз показує, що більшість промислових корпорацій Західного регіону загалом нерентабельні і тяжіють до банкрутства. хній поточний фінансовий стан оцінюється якщо і незадовільно, то як нестабільний і складний. Зупинки виробництва промислової продукції та невисока ефективність освоєння обігового капіталу промислових корпорацій регіону, надлишкове кредитне фінансування і низька рентабельність, незадовільний фінансовий стан корпорацій, схильність до невиконання кредитних зобов'язань є результатами непрофесійного галузевого та фінансового менеджменту, формування неоптимальних механізмів управління обіговим капіталом, недосконалих інструментів і технологій оптимізації процесів відтворення, структури капіталу.

Рівень обігових коштів промислових корпорацій в Україні протягом 2006-2015 рр. збільшувався по-різному (табл. 1).

Таблиця 1

Обігові активи промислових корпорацій в Україні впродовж 2006-2015 рр.

Показник	Роки									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Обігові засоби, млн грн ¹	290,5	364,1	481,1	541,1	631,5	713,6	786,1	838,6	942,1	... ²

1. Значення показника округлені до десятих. 2. Крапки (...) – відомості відсутні.
Згруповано за даними [8].

Згідно з групами обігових активів промислових корпорацій, динаміку і рівень інтенсивності структурних зрушень в активі балансу корпорацій в Україні протягом 2006-2015 рр. репрезентуємо таким чином (табл. 2).

Таблиця 2
Загальна структура обігових активів промислових корпорацій в Україні
упродовж 2006-2015 рр., млн грн

Основні показники ¹	Роки									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Видатки періодів	... ²	13,6	15,7	...
Готівкові кошти	22,1	30,2	26,7	23,5	31,7	38,1	483,7	52,4	59,3	...
Дебіторська заборгованість	172,2	215,5	300,1	359	409,5	454,5	498,1	512,1	595	...
Запаси	66,8	81,9	131,3	132	159,2	189,2	206,5	223,2	237,3	...
Поточні фінансові інвестиції	16,3	23,3	9,7	11,8	13,3	13,1	14	13	13,6	...

1. Значення показників округлені до десятих. 2. Крапки (...) – відомості відсутні.
Систематизовано за даними [8].

Фінансовий стан промислових корпорацій Львівської області залишається складним. Основною причиною є дефіцит обігового корпоративного капіталу. Його величина на кінець 2014 р. була рівною 89,5 млрд грн. Досить негативно впливає на поточний фінансовий стан промислових корпорацій збільшення дебіторської заборгованості. Її обсяги у промислових корпорацій Львівській обл. становили 32,7% на початку 2015 р. Показник дебіторської заборгованості за промислову продукцію за станом на 31. 12. 2014 р. відповідав 17,7 млрд грн; вона була максимальною серед видів економічної діяльності і збільшилася на 46,1% щодо попереднього року [9, с. 9-10].

Стабілізація поточного фінансового стану промислових корпорацій регіону досягається удосконаленням управління фінансовим станом корпорацій мезорівня за складовими елементами (рис. 1) і підвищенням їхньої фінансової стійкості.

Підвищення рівня фінансової стійкості промислових корпорацій регіону має надати можливості для виконання кредитних зобов'язань за розрахунками.

Управління фінансовим станом промислових корпорацій описуємо моделлю

$$\begin{aligned}
 & [EFC] \\
 & \downarrow \\
 & \sum_{n=2}^n \underline{NCA, CA} = \sum_{m=4}^m \underline{E, LCS, CLS, OL} \quad (1) \\
 & \underline{CA} = \underline{CA} [PE] \\
 & \underline{OL} = \underline{0}
 \end{aligned}$$

де: EFC – фактори ефективності розвитку корпорацій регіону; CA – обіговий капітал; LCS і CLS – кредитні зобов'язання за розрахунками (довгострокові та поточні); E – власний капітал корпорацій, грн; m і n – число основних груп активів і пасивів корпорацій; NCA – необоротні активи; OL – інші пасиви; PE – видатки корпорацій у майбутніх періодах, грн.

Тоді очікуваний економічний ефект від прискорення обортовості обігового капіталу промислових корпорацій регіону у зв'язку зі зменшенням величини їхніх обігових активів розраховуємо як

* На прикладі показників фінансової стійкості промислових корпорацій регіону.

Рис. 1. Декомпозиція управління ПФС промислової корпорації регіону
Згруповано автором.

$$\begin{aligned}
 & \underline{EFC} \\
 & \downarrow \\
 & \underline{CA}_{max\downarrow} = \frac{AVP}{\bar{N}} \left(\frac{\bar{N}}{H} - \frac{\bar{N}}{I} \right) \quad , \quad (2) \\
 & \underline{CA}_{max\downarrow} \in TCC \\
 & TCC = \underline{CA}_{max\downarrow} = \frac{AVP}{\bar{N}} \left(\frac{\bar{N}}{H} - \frac{\bar{N}}{I} \right) \\
 & \bar{N} \leftrightarrow N
 \end{aligned}$$

де: TCC – коефіцієнт обортовості обігового капіталу корпорацій; $CA_{max\downarrow}$ – вірогідне зменшення обігового капіталу корпорацій; AVP – об’єм реалізації промислової продукції за календарний корпоративний рік, грн; \bar{N} та N – середня кількість днів у календарному корпоративному році; H і I – реальна та рекомендована величини показника рівня обортовості обігового капіталу корпорацій, обертів.

Постійно присутніми і популярними стадіями збільшення рівня керованості, прискорення обортовості обігового капіталу промислових корпорацій регіону

та головними джерелами підвищення ефективності управління обіговими засобами корпорацій традиційно інтерпретуються такі: скорочення видатків на обслуговування і втрат обігового капіталу корпорацій, оптимізація кількості та якості грошово-кредитних операцій, які пов'язані з одержанням у розпорядження обігових активів, проміжків або відтинків часу між поставками і резервів обігових засобів, норм і нормативів формування обігових коштів, їх використання і модернізацію управління матеріальним забезпеченням корпорацій, механізмів закупівлі та систем зберігання обігових активів (фаза скерування готівкових коштів на організацію операційної діяльності із запасами корпорацій або організування її розвитку, що приносить прибуток); удосконалення розподілу і перерозподілу видатків обігових коштів, оптимізація протяжності та тривалості циклу виробництва промислової продукції, зменшення її собівартості – технологічної і виробничої, раціоналізація та покращення нормування видатків майбутніх періодів (стадія виготовлення товарів, надання послуг, виконання робіт); збалансування надходжень готівкових коштів від збуту продукції, оптимізація грошово-кредитних операцій, які стосуються розрахунків з споживачами товарів, послуг, робіт і коштів, їхніх еквівалентів і запасів готової продукції, цінової політики й інтенсифікація рівня, розширення меж реалізації та об'єму постачання продукції, покращення і раціоналізація управління дебіторською заборгованістю за виготовлені товари, надані послуги та виконані роботи, продажі залишків і надлишків обігових активів, удосконалення регулювання складу та структури джерел інвестування, рекапіталізації обігового капіталу (фаза трансакції споживачам майнових прав на продукцію).

Фіксування об'ємів виготовлення товарів, надання послуг і виконання робіт дозволяє розрахувати оптимальну величину обігових активів або обігових засобів промислових корпорацій регіону, моделювати та прогнозувати склад, планувати структуру обігового капіталу корпорацій, що стимулює отримання максимального рівня прибутку і показників рентабельності. Власне, це передусім торкається значень поточних запасів обігових активів промислових корпорацій регіону.

Запаси обігових коштів промислових корпорацій регіону зменшуються тоді, коли часовий лаг між періодами їх збільшення також мінімізується і є коротким. хне послідовне скорочення обумовлює збільшення річних видатків на управління матеріальним забезпеченням промислових корпорацій регіону, точніше бюджетів видатків на менеджмент матеріального постачання, скорочення рівня сукупних річних видатків на обслуговування зберігання поточних запасів обігових активів.

У ситуації, коли обсяги запасів обігових активів промислових корпорацій регіону і лаг часу поміж періодами їх резервування збільшуються, поточні запаси обігових засобів корпорацій нарощуються та накопичуються. Відповідними ефектами цього є скорочення бюджетів видатків за статтями на управління матеріальним постачанням промислових корпорацій регіону і збільшення обсягу фінансування операційної діяльності з обслуговування зберігання поточних запасів обігових активів корпорацій.

Варто зазначити, що не останнє місце у процесі структурно-функціональної оптимізації економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій регіону посідає підвищення ефективності менеджменту структури джерел інвестування, рекапіталізації обігового капіталу корпорацій. Дебіторська заборгованість, зокрема за промислову продукцію, входить у переліки основних джерел фінансування обігового капіталу промислових корпорацій регіону. Покращення управління дебіторською заборгованістю промислових корпорацій регіону, у т. ч. системи регулювання складу і структури за промислову продукцію, що засвідчують практика та досвід, є досить вагомим джерелом інвестування та рекапіталізації обігового капіталу корпорацій. Тому одними з завдань і практично значимих засобів, методів і напрямів регулювання дебіторської заборгованості за

промислому продукцію, її структури вважаємо детекцію передумов утворення і накопичення, оптимізацію величини дебіторської заборгованості.

Дослідження засвідчують, що лаг часу між завершенням перебігу процесів трансферу партій готової промислової продукції її покупцям і виплати (інкасації, трансакції) готівкових коштів промисловим корпораціям регіону від споживачів за виготовлені товари, надані послуги та виконані роботи у мить відвантаження, одержання і реалізації є передумовою формування дебіторської заборгованості за продукцію. Причому вона зростає паралельно зі збільшенням значення часового інтервалу між завершенням протікання корпоративних бізнес-процесів і операцій. Практично суть закономірності знаходить відображення у формі явища наявності прямого статистичного зв'язку і залежності рівня дебіторської заборгованості за промислому продукцію від лагу часу між етапами перебігу корпоративних бізнес-процесів і бізнес-операціями – передачею прав власності на виготовлені товари, надані послуги, виконані роботи і отриманням на баланс промислових корпорацій регіону грошових коштів за них. Найявний зв'язок між постійними економічними параметрами формалізовано описуємо моделлю оптимізації рівня дебіторської заборгованості за промислому продукцію і виражаємо так:

$$\begin{aligned} & \underline{EFC} \\ & \downarrow \\ & \underline{B} = \underline{A} \times \frac{\underline{C}}{\underline{D}}, (A, C, D \in \text{const}) \quad (3) \\ & \underline{B} \neq \left(\begin{array}{l} \underline{a}_1; \underline{b}_1; \underline{\tilde{n}}_1 \\ \underline{a}_0; \underline{b}_0; \underline{\tilde{n}}_0 \end{array} \right) \end{aligned}$$

де: A і B – дебіторська заборгованість за продукцію у попередньому та поточному роках, грн; C і D – періоди інкасації дебіторської заборгованості чи інтервали часу поміж завершенням процесів трансферу продукції покупцям і трансакції готівкових коштів промисловим корпораціям регіону за неї від споживачів у момент відвантаження, одержання, реалізації продукції на ринку у попередньому і поточному роках, днів; $a_0, a_1, b_0, b_1, c_0, c_1$ – параметри незалежності показника B від змін асортименту та номенклатури продукції, об'ємів постачання товарів, послуг і робіт на ринок у попередньому, поточному роках.

Взявши до уваги залежність дебіторської заборгованості за промислому продукцію від часового лагу між етапами перебігу корпоративних бізнес-процесів і бізнес-операціями, тобто того, що

$$\underline{y} = \underline{f}(\underline{x}), \quad (4)$$

або, іншими словами, оберненості

$$\underline{B} = \underline{A} \times \frac{\underline{C}}{\underline{D}} \leftrightarrow \underline{RIP} = \underline{f}(\underline{AVP}), \quad (5)$$

зводимо завдання оптимізації рівня дебіторської заборгованості за продукцію і відповідно наступну модифікацію (3) до перетворення у

$$\begin{aligned} & \underline{EFC} \\ & \downarrow, \\ & \underline{B} = \underline{A} \times \frac{\underline{C}}{\underline{D}} \in \underline{RIP} \\ & \underline{RIP} = \underline{f}(\underline{AVP}) \end{aligned} \quad (6)$$

$$\begin{array}{c}
 \underline{EFC} \\
 \downarrow \\
 \text{чи} \\
 \underline{A} \times \frac{C}{\underline{D}} \leftrightarrow \underline{f(AVP)} \\
 \underline{RIP} = B
 \end{array}
 \quad (7)$$

Економічно обґрунтовані і прийняті управлінські рішення щодо мінімізації величини дебіторської заборгованості за промислову продукцію реалізуються промисловими корпораціями регіону по-різному. Актуальним способом їхнього втілення у життя є застосування корпоративних цінових дисконтів на промислову продукцію – спектра варіантів тимчасового зменшення цін реалізації продукції промислових корпорацій регіону. Розрізняють базові корпоративні цінові дисконти на промислову продукцію.

Метою і завданнями формування систем корпоративних цінових дисконтів на промислову продукцію є: зростання кількості надходжень грошових коштів промисловим корпораціям регіону за відвантажені, одержані та реалізовані на ринку товари, послуги і роботи, інтенсифікація та нарощення потенціалу притоку коштів, збільшення чисельності грошових потоків від покупців продукції до продуцентів, покращення платоспроможності і посилення платіжної дисципліни.

Іншим напрямом забезпечення виконання управлінських рішень у межах програм заходів з регулювання складу і структури дебіторської заборгованості за промислову продукцію вважаємо використання цінових стратегій. Такі стратегії передбачають врахування складу товарних груп, асортименту, товарних позицій і продуктових лінійок промислових корпорацій регіону.

Ефективне проведення структурно-функціональної оптимізації економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій, на наш погляд, можливе завдяки зменшенню цін реалізації промислової продукції унаслідок застосування корпоративних цінових дисконтів і цінових стратегій.

Деяка оригінальність і спільність рис підходів до реалізації управлінських рішень щодо мінімізації дебіторської заборгованості за промислову продукцію полягають у такому. Це різниця в індикаторах або показниках мінімізації рівня дебіторської заборгованості за промислову продукцію – C і D . По суті, розбіжність виникає у результатах хронометрії лагів часу між етапами перебігу корпоративних бізнес-процесів і обчислення, верифікації значень корпоративних цінових дисконтів за промислову продукцію. Корпоративні цінові дисконти на промислову продукцію напряму залежні від довготривалості перебігу, протікання корпоративних бізнес-процесів.

Отже, корпоративні цінові дисконти на промислову продукцію пропонуємо використовувати на практиці з врахуванням автентичного і безпосереднього впливу диференційних інтервалів часу між корпоративними бізнес-процесами, бізнес-операціями на корпоративні цінові дисконти. Підходи є індивідуальними у кожній практичній ситуації. Вони не можуть бути однаковими, типовими чи подібними за часовими лагами поміж бізнес-процесами і ціновими дисконтами на промислову продукцію. Підходи відповідають унікальним практичним умовам діяльності і розвитку промислових корпорацій регіону. Умови можуть періодично або систематично дублюватися. Однак вони не розглядаються як постійні і типові для промислових корпорацій.

Присутність залежності між корпоративними бізнес-процесами і операціями на практиці описуємо як

$\frac{EFC}{}$

↓

$$\underline{DP} = f(C) = dp_1, \quad (8)$$

$$\underline{DP} = dp_1 \cdot 100$$

$\frac{EFC}{}$

i

↓

$$\underline{DP} = f(D) = dp_2$$

$$\underline{DP} = dp_2 \cdot 100$$

$\frac{EFC}{}$

чи

↓

$$\underline{DP} = f(CD) = dp_3$$

$$\underline{DP} = dp_3 \cdot 100$$

де: DP – корпоративні цінові дисконти на промислову продукцію, %; $f(C)$ та $f(B)$, $dp_{1...3}$ – загальний вигляд форм формалізації зв'язку і залежності між процесами; C та $B \in CD$ – індикатори і показники мінімізації рівня дебіторської заборгованості.

Оскільки формалізований опис наявного зв'язку між корпоративними бізнес-процесами і бізнес-операціями, як видно з (8 – 10), передбачає врахування впливу чинників ефективності розвитку промислових корпорацій регіону (EFC) та екстраполяцію, використання (4) відносно наявної залежності бізнес-процесів, яку виразили (10), то

$\frac{EFC}{}$

↓

$$\underline{DP} = dp_3^{\max} \left(1 - \left(\frac{G}{F} \right)^d \right) \cdot 100 \leftrightarrow \underline{DP} = \underline{DP}_{\max} \left(1 - \left(\frac{G}{F} \right)^d \right), \quad (11)$$

де: $dp_3^{\max} \in DP_{\max}$ – максимальні значення (рівні) корпоративних цінових дисконтів на промислову продукцію, %; G і F – лаги часу поміж процесами перед (базові або нульові) та після (мінімальні, середні, оптимальні, максимальні) застосування корпоративних цінових дисконтів на продукцію, днів; d – щільність зв'язку і ступінь залежності процесів на практиці, %.

Пам'ятаємо, що, по-перше, DP_{\max} використовуємо у випадках розрахунків за промислову продукцію готівковими коштами і оперативності. По-друге, щільність зв'язку і ступінь залежності корпоративних бізнес-процесів, аналогічно до впливу факторів ефективності розвитку промислових корпорацій регіону, обчислюємо засобами програм статистики на основі управлінського та статистичного аналізів.

Застосування промисловими корпораціями регіону корпоративних цінових дисконтів на промислову продукцію супроводжується зменшенням прибутковості корпорацій. Збільшення показників рентабельності досягаємо компенсуванням і покриттям дефіциту обігового капіталу промислових корпорацій регіону коштом вкладень мобілізованої дебіторської заборгованості за промислову продукцію у корпоративні проекти. Беззаперечно, що її участь у фінансуванні корпоративних програм, їхньому інвестуванні і капіталізації є додатковим джерелом поповнення та

покриття нестачі обігових коштів за рахунок отримання зростання корпоративних прибутків. Підставою для підвищення прибутковості промислових корпорацій регіону слугують прирости прибутків. хня відповідність фінансовим нормативам дохідності промислових корпорацій регіону підтверджує економічну доцільність, виступає на захист і виправдовує використання, пояснює та розкриває потенціал корпоративних цінових дисконтів.

Основними та поширеними практичними умовами надання корпоративних цінових дисконтів на промислову продукцію є: забезпечення зростання прибутків і рентабельності промислових корпорацій регіону; систематичність збільшення та підвищення корпоративних прибутків унаслідок погашення, покриття дефіциту обігових засобів корпорацій регіону фінансовими результатами рекапіталізації мобілізованої дебіторської заборгованості продукції у корпоративні проекти; інноваційність корпоративних програм і продуктів; перевищення одержуваними прибутками гранично допустимого дефіциту операційного доходу чи прибутку від надання корпоративних цінових дисконтів на продукцію.

У такому разі інтервал часу між корпоративними бізнес-процесами і бізнес-операціями вважаємо оптимальним, якщо

$$\begin{array}{c} \underline{EFC} \\ \downarrow \\ \underline{X(G)} = -\underline{h} \cdot \underline{DP}_{\text{max}} \left(1 - \left(\frac{G}{F} \right)^d \right) + \left(\underline{BVR} - \underline{BVR} \times \frac{G}{F} \right) \cdot \underline{PR} \rightarrow \underline{max} \end{array}, \quad (12)$$

або

$$\begin{array}{c} \underline{EFC} \\ \downarrow \\ \underline{X(G)} = -\underline{h} \cdot \underline{DP}_{\text{max}} \cdot \sum_{n=2}^n \left(1 - \left(\frac{G}{F} \right)^d + \underline{BVR}_n - \underline{BVR}_n \times \left(\frac{G}{F} \right) \right) \cdot \underline{PR} \cdot 100 \rightarrow \underline{max} \end{array}, \quad (13)$$

де: h – об'єм реалізації промислової продукції у календарному корпоративному році без податку на додану вартість; BVR – обсяг мобілізованої дебіторської заборгованості за продукцію, BVR_n – вивільнена заборгованість у період часу n (грн); PR – дохідність реінвестування мобілізованої заборгованості, % чи

$$\begin{array}{c} \underline{EFC} \\ \downarrow \\ \underline{g} = \underline{F} \times \sqrt[d-1]{\frac{\underline{BVR} \cdot \underline{PR}}{\underline{h} \cdot \underline{DP}_{\text{max}} \cdot d}} \rightarrow \underline{opt} \end{array}, \quad (14)$$

та

$$\begin{array}{c} \underline{EFC} \\ \downarrow \\ \underline{g} = \underline{F} \times \sqrt[d-1]{\frac{\underline{BVR}_n \cdot \underline{PR}}{\underline{h} \cdot \underline{DP}_{\text{max}} \cdot d}} \rightarrow \underline{opt} \end{array}, \quad (15)$$

коли $X(g)' = 0$, а $g \in X(G)$ та $m = d - 1$ або

$$\begin{aligned} & \frac{EFC}{\downarrow} \\ g_{opt} &= \underline{F} \times \sqrt[m]{\frac{BVR \cdot PR}{h \cdot \underline{DP}_{max} \cdot d}} \end{aligned} \quad (16)$$

де: g_{opt} – економічний ефект від застосування промисловими корпораціями регіону корпоративних цінових дисконтів на продукцію, оптимальний часовий лаг поміж бізнес-процесами (днів).

Тоді, опираючись на факт того, що

$$\begin{aligned} & \frac{EFC}{\downarrow} \\ \underline{F} &= \frac{h}{BVR} \in \frac{h}{BVR_t} \end{aligned} \quad (17)$$

$$\begin{aligned} & \frac{EFC}{\downarrow} \\ g_{opt} &= \underline{F} \times \sqrt[m]{\frac{PR}{DP_{max} \cdot d}} \end{aligned} \quad (18)$$

бо

$$\begin{aligned} & \frac{EFC}{\downarrow} \\ g_{opt} &= \frac{h}{BVR_t} \times \sqrt[m]{\frac{BVR_t \cdot PR}{h \cdot \underline{DP}_{max} \cdot d}} \end{aligned} \quad (19)$$

На останок, оптимальність і оптимальне значення корпоративного цінового дисконту, дебіторської заборгованості за промислову продукцію встановлюємо на основі використання (11, 19).

Таким чином, структурно-функціональна оптимізація внутрішньофірмових економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій Західного регіону, її інструментарію і технології коштом оптимізації управління дебіторською заборгованістю за промислову продукцію дозволяє на практиці: по-перше, одержання корпоративної інформації та показників оптимізації; по-друге, визначення зв'язків і залежностей показників оптимізації економічних механізмів управління, оптимізаційних критеріїв та формалізацію процедури оптимізації дебіторської заборгованості за продукцію, її виконання.

Систематична структурно-функціональна оптимізація внутрішньофірмових економічних механізмів управління обіговим капіталом промислових корпорацій Західного регіону коштом дебіторської заборгованості за промислову продукцію на засадах запропонованого і представленого підходу стимулює збільшення рівня прибутку корпорацій. Останнє досягаємо за рахунок використання максимального значення маржі між додатковим прибутком промислових корпорацій регіону від реінвестування мобілізованої частки дебіторської заборгованості за промислову продукцію і неотриманим операційним унаслідок надання корпоративних цінових дисконтів на товари, послуги та роботи. Цим фактом обґрунтовуємо необхідність проведення подальших прикладних і фундаментальних досліджень проблематики багатофакторної, полікритеріальної оптимізації рівня дебіторської заборгованості.

Список використаних джерел

1. Кеменов А. В. Управление денежными потоками компании : монография / А. В. Кеменов. – М.: Издательский дом «Экономическая газета», 2011. – 144 с.
2. Кузнецова С. А. Трансформаційні перспективи фінансового менеджменту у сучасному суспільстві та нестабільній економіці : монографія / С. А. Кузнецова. – Самара: Самарський державний університет, 2011. – 300 с.
3. Омельченко Л. С. Аналіз стратегій управління оборотними активами промислових підприємств / Л. С. Омельченко, І. В. Піскульова // Економіка: реалії часу. – 2015. – № 3 (190). – С. 178-183. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html>
4. Репіна І. М. Активи підприємства: таксономія, діагностика та управління : монографія / І. М. Репіна ; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – К., 2012. – 274 с.
5. Соляник Л. Г. Оборотні активи машинобудівних підприємств: процеси відтворення й оптимізації структури : монографія / Л. Г. Соляник, Ю. В. Дубей ; [наук. ред. Л. Г. Соляник] ; Національний гірничий університет. – Дніпропетровськ, 2015. – 391 с. – Режим доступу : <http://nmu.org.ua>
6. Соляник Л. Г. Оборотні засоби промислового підприємства: оптимізація управління : монографія / Л. Г. Соляник ; [наук. ред. О. С. Галушко] ; Національний гірничий університет. – Дніпропетровськ, 2009. – 239 с.
7. Управління оборотними коштами в умовах невизначеності : монографія / П. С. Чеснакова, В. В. Бойко, В. В. Масалітіна, М. М. Попік. – К.: ЦУЛ, 2010. – 246 с.
8. Фінанси. Діяльність підприємств. Економічна діяльність. Економічна статистика / Державна служба статистики України. – 2016. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Фінанси Львівської області 2014 рік: [стат. збірник] / ред.: Г. М. Корисько; відпов. за вип. Г. М. Бойко ; Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2015. – 93 с.
10. Оцінка тенденцій розвитку промисловості Західного регіону України : аналіт. записка / С. О. Ішук, Я. В. Кудря ; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. Долішнього НАН України». – Львів, 2015. – 12 с. – Режим доступу : <http://ird.gov.ua/irdp/e20150604.pdf>
11. Working capital management, corporate performance and financial constraints / S. Banos-Caballero, P. J. Garcia-Teruel, P. Martinez-Solano // Journal of Business Research. – 2014. – Vol. 67. – Iss. 3. – P. 332-338.

References

1. Kemenov, A. V. (2011). *Upravleniye denezhnymi potokami kompanii [Managing by cash flows of company]*. Moscow: Publishing house «Economic Newspaper». [in Russian].
2. Kuznetsova, S. A. (2011). *Transformatsiyni perspektivy finansovoho menedzhmentu u suchasnomu suspil'stvi ta nestabil'niy ekonomitsi [Transformation prospects of financial management in today's society and unstable economy]*. Samara: Samara State University. [in Ukrainian].
3. Omelchenko L. S., & Piskulyova, I. V. (2015). Analiz stratehiy upravlinnya oborotnyimi aktyvamy promyslovykh pidpryyemstv [Analysis of current assets management strategies of industrial enterprises]. *Ekonomika: realiyi chasu – Economics: Time Realities*. 3(190), 178-183. Retrieved from <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n3.html> [in Ukrainian].
4. Ryepina, I. M. (2012). *Aktyvy pidpryyemstva: taksonomiya, diahnozyka ta upravlinnya [The assets of the enterprise: taxonomy, diagnosis and management]*. Kyiv: Kyiv National Economic University. [in Ukrainian].
5. Solyanyk, L. H., & Dubyey, Yu. V. (2015). *Oborotni aktyvy mashynobudivnykh pidpryyemstv: protsesy vidtvorennya y optymizatsiyi struktury [Current assets of machine-building enterprises: the processes of reproduction and structure optimization]*. Dnipropetrovsk: National Mining University. Retrieved from <http://nmu.org.ua> [in Ukrainian].
6. Solyanyk, L. H. (2009). *Oborotni zasoby promysloвого pidpryyemstva: optymizatsiya upravlinnya [Current means of industrial enterprises optimize management]*. Dnipropetrovsk: National Mining University. [in Ukrainian].
7. Chesnakova, P. S., Boyko, V. V., Masalitina, V. V., & Popik, M. M. (2010). *Upravlinnya oborotnyimi koshtamy v umovakh nevyznachenosti [Circulating assets management under uncertainty]*. Kyiv: Center of Educational Literature. [in Ukrainian].
8. Finansy. Diyal'nist' pidpryyemstv. Ekonomichna diyal'nist'. Ekonomichna statystyka [Finances. The activities of enterprises. Economic activity. Economic statistics] (2016). Website of State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
9. Department of Statistics in the Lviv region (2015). *Finansy L'viv's'koyi oblasti 2014 rik [Finances of Lviv region in 2014]*. Website of Department of Statistics in the Lviv region. [in Ukrainian].
10. Ishchuk, S. O., & Kudrya, Ya. V. (2015). *Otsinka tendentsiy rozvytku promyslovosti Zakhidnoho rehionu Ukrayiny [Evaluation of trends of industry of Western Ukraine]*. Lviv: M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. Retrieved from <http://ird.gov.ua/irdp/e20150604.pdf> [in Ukrainian].
11. Banos-Caballero, S., Garcia-Teruel, P. J., & Martinez-Solano, P. (2014). Working capital management, corporate performance and financial constraints. *Journal of Business Research*, 67(3), 332-338. [in English].

Kudrya Y. V. The economic reserves of industrial corporations' efficiency management in a region.

The evolution of business, industry and the global economy affects the efficiency of the industrial corporations and corporative development. The dynamics of economy conditions and volatility of industrial corporations' environment stipulates the search for innovative sources of industrial corporations. The use of available economic reserves of industrial corporations' efficiency management is one of the sources at the level of a region.

But the problems of economic mechanisms optimization of industrial corporations' working capital management in a region at the expense of the region receivables for industrial products as the economic reserve of corporations' efficiency management are not solved today.

The article aims to structurally and functionally optimize the inside economic mechanisms of industrial corporations' working capital management on the example of the Western Ukraine and of instruments and technologies of management through economic and mathematical modeling at the expense of receivables for industrial products.

Industrial corporation is a joint-stock company. It is based on consolidation of capital of participants of corporate relations and is independent. Combining capital in equity (corporate) one and acquiring the legal personality in the course of establishing limits the liability of participants. Moreover, the following features are peculiar to corporations: free transfer of property rights of participants within the existing legal framework; the use of peer management; the specific construction and use of specific management structures; development and modernization of the management corporation; management decisions with regard to holders of equity shares and so on. Arming with peculiarities provides a competitive advantage in achieving synergy effects of independent members' co-action in the course of corporation. In practice, the latter is possible due to the peculiarities of its operations and development.

Statistical liaison between the indicators of economic mechanisms optimization of industrial corporations' circulating assets in a region and accounts receivable for industrial products is defined. Criteria of optimization of mechanisms of industrial corporations' circulating assets management in a region are formulated and proposed. Formalized procedure for optimizing accounts receivable for industrial products is outlined.

This economic reserve of industrial corporations' efficiency management in a region provides an increase in the level of corporate profits at the expense of additional margins between reinvestment of mobilized shares of receivables for industrial products and unearned operational by the use of corporate pricing discounts for products.

Keywords: accounts receivable, economic reserves, corporation, efficiency, working capital optimization, industry, region's development.

Кудря Ярослав Валерійович – кандидат економічних наук, науковий співробітник відділу розвитку виробничої сфери регіону та інвестиції ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (e-mail: swiss.inc.com@gmail.com).

Kudrya Yaroslav Valeriyovych – Ph.D. (Econ.), Researcher of the Department of development of industrial sphere of the region and investment of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Надійшло 11.04.2016 р.